

Met medewerking van: Ruben Flach, Derk Jan Poel, Trudy Eikelenboom, Wim Althuis, Jan Hendrik de Jonge,
Schrijvers voor Gerechtigheid, Gé Drayer, Time to Turn, Red een Kind, Herman Noordegraaf, Oikocredit en Tjirk van der Ziel

KERKENPAKKET

THEMA: OP WATER EN BROOD

TIENERPAKKET

MICHA ZONDAG - 16 OKTOBER 2011

Micha Nederland →

INLEIDING

De Micha Campagne daagt christenen in Nederland uit om stelling te nemen tegen armoede en onrecht, dichtbij en ver weg. In het kader van het thema "Op water en brood" biedt dit document ideeën en inspiratie voor een tieneravond ter aanvulling op de de Micha Zondag 16 oktober 2011.

"Op Water en Brood" roept verschillende associaties op. Het gaat over God. Over het levende water en brood. Het gaat over eenvoudig leven; leven zonder zorgen. Het gaat over barmhartigheid en rechtvaardigheid; juist leven met zorg voor de armen en de schepping.

Juist omdat het thema zo breed is, vind je in dit document geen uitgewerkte tieneravond. Maar een scala aan ideeën waarmee je naar eigen inzicht invulling kunt geven aan bovengenoemde thema's.

In het eerste gedeelte vind je een korte overdenking over eenvoudig leven. Dit kun je zelf als voorbereiding lezen, of samen met de tieners lezen ter inleiding.

Op water en brood daagt ons uit om barmhartig te zijn en ons brood te delen met de mensen in onze omgeving die dat hard nodig hebben. Maar het thema daagt ons ook uit om te kijken naar de wereld achter ons voedsel. Waar komt je eten vandaan? We bidden God om ons dagelijks brood, maar op welke manier heeft ons dagelijks brood eigenlijk te maken met onrecht en armoede elders? En hoe kunnen wij daar iets aan doen?

MAALTIJD

Het is leuk de tieneravond te starten met een gezamenlijke maaltijd. Enkele ideeën:

- Eet een eenvoudige broodmaaltijd (letterlijk: op water en brood)
- Laat de tieners iets koken van oude broodrestjes. Denk bijvoorbeeld aan wentelteefjes, broodpudding of pizza's met oud brood als bodem.
- Laat de tieners zelf brood bakken en meenemen.

Een ander leuk idee is om de avond te starten met een 'Wereldmaaltijd'. Er zijn twee versies van een wereldmaaltijd. Bij de eerste versie wordt een maaltijd bereid met de ingrediënten die beschikbaar zouden zijn als de wereldvoedselproductie eerlijk zou worden verdeeld.

Bij de tweede versie worden de tieners verdeeld in verschillende tafels/werelddelen, waarbij het eten verdeeld wordt volgens de huidige wereldwijde voedselverdeling. Hierbij krijgen tieners aan de tafels Europa en Amerika overweldigende hoeveelheden op hun bord, terwijl Afrika het moet doen met "water en brood". De truc is als tienerleiding deze maaltijd met overtuiging te serveren en te wachten totdat de tieners gaan protesteren.

De rijke tafels zullen of met hebzucht, of met medelijden reageren. Aan de 'arme' tafels zullen sommigen zich gelaten bij hun lot neerleggen en anderen juist in opstand komen door eten van de andere tafels proberen te ontfutselen. Dit is een mooi aanknopingspunt om met de tieners in gesprek te gaan over de oneerlijke verdeling in de wereld en God's roep om rechtvaardigheid.

Zie voor meer uitleg www.wereldmaaltijd.nl.

TIP: Bid voor het eten het "Onze vader". Dit komt later in de avond weer terug.

OVERDENKING

“Geef ons heden ons dagelijks brood”

Dat zinnetje uit het Onze Vader bid ik meestal nogal gedachteloos. Er is genoeg brood in huis en in de diepvries. Sterker nog, de bakker uit de straat komt ook nog vaak het brood wat hij over heeft brengen. Het wordt wat anders als je geen geld in je portemonnee hebt en geen brood bij je. Zo zend Jezus zijn discipelen onderweg, twee aan twee. Is dat niet wat onverschillig van Jezus? Zijn discipelen onderweg sturen zonder de eerste levensbehoeften?

Maar Jezus heeft daar zijn bedoeling mee. Als je niets mee hebt ben je afhankelijk van andere mensen en bovenal van God zelf. De nieuwe Bijbelvertaling vertaalt dit bovenstaande zinnetje zo. ‘Geef ons vandaag het brood dat we nodig hebben. Dat betekent niets meer en minder dan bidden om genoeg.

Denk aan de Israëlieten in de woestijn. De manna die ze elke dag opraapten moest precies de hoeveelheid zijn die God hen had opgedragen. Was het minder dat leed niemand honger. Was het meer, dan vonden ze volgende dag de wormen erin en was het helemaal bedorven.

Wat leert dat ons? Zijn we afhankelijk van God? Zijn we tevreden met genoeg? God belooft in het onze Vader dat hij voor ons wil zorgen, we mogen zelfs onze dagelijkse zorgen bij hem brengen. ‘Maak je geen zorgen over wat je zult eten en drinken.’ Dat betekent niet dat we zorgeloos hoeven te zijn. Onbezorgd zijn is iets heel anders.

Dat betekent ook dat we omzien naar onze naaste en delen wat we hebben. Dat is rechtvaardigheid. De bijbel spreekt ook over een honger en dorst naar gerechtigheid. Wat betekent dat? Het grote gebod in de Bijbel is God dienen en je naaste liefhebben als jezelf.

Dat betekent dat als onze naast lijdt, wij meelijden. Misschien zeg je, hoe kunnen we dat vergelijken? Wij hebben het goed, in de meeste gezinnen in Nederland staat gelukkig elke dag genoeg eten op tafel. Ook is er meestal nog een voorraadkast met genoeg eten om het een poosje uit te houden. Hoe kunnen we dan meeleven?

Je kunt je afvragen of het eten wat je eet wel eerlijk geproduceerd is. Als we kijken naar ons huidige voedsel systeem verheerlijkt het dan God en zorgt het voor onze naaste? Er is genoeg eten op deze wereld maar toch lijden 1 miljard mensen honger en hebben 1 miljard mensen overgewicht.

Sommige producten die we eten zijn met slavernij geproduceerd, zoals chocolade. We kunnen niet genieten van eten als het niet rechtvaardig is geproduceerd. Wat kun jij doen of je ouders? Koop bijvoorbeeld producten waarvan je weet dat ze met respect voor mens en milieu zijn verbouwd. Wees afhankelijk van God ook al ligt je kast vol met eten. Dat hoef je niet in je eentje te doen. Dat kan ook niet. Samen sta je sterk en kun je een verandering zijn. Niet om de wereld te redden, maar om recht te doen omdat God dat vraagt.

wanneer je de hongerige schenkt
wat je zelf nodig hebt
en de verdrukte gul onthaalt,
dan zal je licht in het donker schijnen,
dan vind je vreugde in de HEER.

Je kunt nog kort hier even over verder praten. De echte discussie gaat straks over ons eten zie volgende pagina.

Micha Nederland →

BEZOEK AAN DE VOEDSELBANK

*“Want ik had honger en jullie gaven mij te eten, ik had dorst en jullie gaven mij te drinken”
(Matt. 25:35)*

Armoede is niet iets van ver weg. In Nederland leven er X aantal gezinnen onder de armoedegrens. Hiervan is X aantal afhankelijk van voedsel van de voedselbank. De voedselbank is niet meer weg te denken uit Nederland, maar ondervindt zelf ook steeds meer problemen om aan voldoende voedsel te krijgen. Door de economische crisis zijn er bijvoorbeeld steeds minder bedrijven die voedsel doneren of weggeven.

Een bezoek aan een voedselbank is voor veel tieners een echte eye-opener. Het is heftig om te zien dat ook in Nederland mensen in de rij moeten staan voor voedsel. Twee ideetjes:

- Gebruik deze avond om met je tiengroep een middag/avond helpen bij de voedselbank
- Organiseer met de tieners een inzamelingsactie in de kerk voor een lokale voedselbank. Neem contact op met je lokale voedselbank om te horen aan welke producten ze behoefte hebben en aan welke eisen deze moeten voldoen.

Zie voor een overzicht van lokale voedselbanken de website www.voedselbank.nl

DOCUMENTAIRE: OUR DAILY BREAD a film by Nikolaus Geyrhalter

Weten waar ons dagelijks brood vandaan komt? Kijk (10 minuten) van de documentaire "Our Daily Bread". In deze documentaire, zonder tekst, zien we alle aspecten van de voedselketen voorbij komen. Van het land tot in de fabriek.

Discussievragen:

- Denk je weleens na over waar je voedsel vandaan komt?
- Wat voor keuzes maken je ouders of jij als je voedsel koopt?
- God gaf de aarde om te bebouwen en te bewaren. De film geeft een vrij negatief beeld van de voedselindustrie. In hoeverre lijkt ons voedselsysteem op hoe God het bedoeld had?
- Zijn er andere manieren om beter om te gaan met voedsel? (moestuintje, biologisch eten, etc..) Welke alternatieven zie jij?

RECHTVAARDIGHEID

*“Gelukkig wie honger en dorst naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.”
(Matt. 5:6)*

Quiz: 10 min.

Laat de tieners de volgende quizvragen beantwoorden:

1. Hoeveel water gebruikt de gemiddelde Nederlander per dag?
A) 1500 liter
B) 3400 liter (juiste antwoord!)
C) 3600 liter
2. Wat kost het meeste water?
A) ons drinkwater
B) water dat we gebruiken om te douchen, afwassen, schoonmaken en toiletteren
C) het stukje vlees op je bord (juiste antwoord!)
3. Hoeveel liter water is er nodig voor de productie van 1 kilo rundvlees?
A) 250 liter
B) 1500 liter
C) 15.000 liter (juiste antwoord!)
4. Hoeveel kilo granen is er nodig voor 1 kilo vlees?
A) 10 kilo (juiste antwoord!)
B) 20 kilo
C) 30 kilo
5. Hoeveel procent van de wereld-graanproductie voeren we aan vee?
A) 10%
B) 25%
C) 45% (juiste antwoord!)
6. Een portie rundvlees staat gelijk aan de waterbehoefte van:
A) 312 mensen
B) 548 mensen (juiste antwoord)
C) 633 mensen

Toelichting:

Op Water en Brood gaat over rechtvaardigheid. Veel wereldwijde problemen zoals water-en voedselschaarste hebben direct te maken met onze westerse levensstijl. In 2009 leefde nog 45% procent van de mensen in ontwikkelingslanden in extreme armoede en honger. Zij hebben minder dan 1 dollar per dag te besteden.

Op Water en Brood gaat ook letterlijk over water en brood. Of het gebrek daaraan, voor veel mensen. Een van de grote boosdoeners is vlees. Voor de productie van vlees is water nodig, veel water. Ook is voor de productie van vlees veel graan nodig, als veevoer voor de dieren. Met dit graan zou je in plaats van 1 koe, 10 gezinnen kunnen voeden. Het kan namelijk ook zo:

Heb je ooit nagedacht over de relatie tussen honger elders in de wereld en jouw stukje vlees? En tussen waterschaarste en het water dat nodig is voor de productie van jouw eten en drinken? Deze link lijkt misschien heel vergezocht, maar grote wereldproblematiek en de westerse levensstijl hebben alles met elkaar te maken. We dagen je uit de wereld achter jouw voedsel te ontdekken!

Verwerking:

Test je mondiale voetafdruk:

- Test met de tieners hun mondiale voetafdruk op www.voetafdruk.nl. Met dit testje kun je zien welke effect jouw levensstijl heeft op onze aarde. Valt het jullie op dat vlees eten (na vliegen!) de grootste boosdoener is?
- Discussievraag: Als alle mensen minder vlees zouden eten, is er meer voedsel beschikbaar voor de mensen die dat nodig hebben. Zou jij af en toe een stukje vlees kunnen laten staan?